

Súd: Okresný súd Liptovský Mikuláš
Spisová značka: 7P/12/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5615201377
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 03. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Brišková
ECLI: ECLI:SK:OSLM:2015:5615201377.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Liptovský Mikuláš samosudkyňou JUDr. Gabrielou Briškovou vo veci starostlivosti o maloleté deti: 1. V. B., nar. X. XX. XXXX, 2. V. B., nar. XX. X. XXXX, obidvaja bytom u matky, zastúpené kolíznym opatrovníkom: Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš, deti rodičov: otca: M. B., nar. XX. XX. XXXX, bytom Ľ. Č.. XXX, t. č. O. Č.. XXX a matky: K. W., nar. XX. XX. XXXX, bytom M. XXX/XX, o návrhu otca na zníženie výživného na maloleté deti, takto

rozhodol:

Návrh otca na zníženie výživného sa **z a m i e t a**.

Žiaden z účastníkov **n e m á** právo na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

Otec maloletých detí sa podaným návrhom na tunajšom súde dňa 24. 2. 2015 domáhal zníženia výživného na sumu minimálneho výživného z dôvodu, že sa vrátil z výkonu trestu odňatia slobody 18. 2. 2015. V súčasnej dobe je na úrade práce a nemá finančné prostriedky. Chce si plniť vyživovaciu povinnosť, ale nemôže platiť viac než minimálne výživné. Má ďalšiu vyživovaciu povinnosť k M. B. a maloletej Q. B..

Matka maloletých detí nesúhlasila s návrhom na zníženie výživného. Maloletý syn už navštevuje základnú školu, maloletá dcéra pôjde do školy od septembra 2015. To, čo otec platí je málo, nestačí na uspokojenie odôvodnených potrieb.

Kolíznym opatrovník nesúhlasil s návrhom na zníženie výživného. Otec by mal zvážiť aj možnosť rekvalifikácie alebo tiež využitie možnosti - pomoci prostredníctvom úradu práce, ktorý prepláca lístky pre uchádzačov o zamestnanie, ktorí cestujú.

Súd vykonal dokazovanie výsluchom účastníkov konania, listinami: písomnou správou Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš, pripojenými spismi tunajšieho súdu sp. zn. 9P/4/2013, 4P/38/2012, 7P/16/2011, 4P/401/2010.

Otec vo svojej výpovedi uviedol, že od posledného rozhodnutia o výživnom sa nič nezmenilo. Je naďalej nezamestnaný. Bol vo výkone trestu odňatia slobody pre trestný čin zanedbania povinnej výživy, od roku 2013 do 18. 2. 2015. Následne sa evidoval na úrade práce. Požiadal o dávku v hmotnej núdzi. Je spoluposudzovaný so svojou partnerkou V. Š., rozhodnutie zatiaľ neobdržal. Bývajú v rodinnom dome

vo vlastníctve rodičov partnerky, kde obývajú jednu izbu. V dome bývajú rodičia partnerky a jej brat, s ktorými vedú

spoločnú domácnosť. Na náklady domácnosti prispievajú sumou 60 eur mesačne na stravu, partnerka otca prispieva celým svojim zostávajúcim príjmom na ďalšie potreby domácnosti. Platba za komunálny odpad činí 15 eur. Rodičia partnerky sú evidovaní na úrade práce, poberajú dávku v hmotnej núdzi. Brat partnerky je taktiež nezamestnaný, evidovaný na úrade práce, poberá dávku v hmotnej núdzi 60 eur mesačne. S partnerkou má otec dieťa maloletú Q. B., ktorá má 5 rokov. Okrem toho má otec vyživovaciu povinnosť k M. B., nar. XX. XX. XXXX, na ktorého bolo určené výživné vo výške 100 eur mesačne, vo vzťahu ku ktorému si podal taktiež návrh na zníženie výživného. Maloletý sa nachádza v ústavnom zariadení v M.. Otec detí má základné vzdelanie. Hľadá si zamestnanie. Splytuje sa kamarátov, bol aj v Bratislave, v Liptovskom Mikuláši, napr. vo firme Danzel. Bude telefonovať do Volkswagenu. Naposledy bol zamestnaný pred dvoma rokmi na základe dohody o vykonaní práce u Z. O., P. O. Z. L. M.. Príjem bol nízky, nezarobil veľa. Iný príjem uviesť nevie. Je nemajetný. Nemá účet v peňažnom ústave. Na výživné si požičal. Nechce byť opäť trestne stíhaný pre neplatenie výživného. Chce platiť výživné v minimálnej výške, od podania tohto návrhu. Má dlhy z titulu pôžičky spoločnosti Provident. Otec nemá žiadne zdravotné problémy, ktoré by mu bránili vo výkone zárobkovej činnosti. Nemá peniaze, aby si hľadal prácu. Keď mu preplatia zo sumy 70 eur len sumu 30, tak o to nemá záujem. Keby aj získal prácu vo Volkswagene, tak jeho partnerka s deťmi ostane v mieste bydliska, čo nemôže pripustiť, aby ostali sami.

Matka vo svojej výpovedi uviedla, že od posledného rozhodnutia o výživnom došlo k zmene pomerov, keď obidve deti sú staršie. Maloletý syn chodí už do druhej triedy základnej školy, mladšie dieťa navštevuje predškolskú triedu materskej školy. Tento rok bude navštevovať prvú triedu základnej školy. Matke pribudla ďalšia vyživovacia povinnosť k maloletému P. I., nar. XX. XX. XXXX. V súčasnej dobe matka poberá materské vo výške 80 eur mesačne do mája 2015 a 120 eur mesačne jej vypláca štát rodičovský príspevok. Iný príjem nemá. Poberá prídavky na tri deti vo výške 80 eur mesačne. Nevlastní žiadnu nehnuteľnosť ako ani motorové vozidlo. Nemá účet v peňažnom ústave. Žije v spoločnej domácnosti s otcom dieťaťa, ktorý je však aktuálne vo výkone trestu odňatia slobody. Býva preto v spoločnej domácnosti s otcom svojho partnera O. I., ktorý je zárobkovo činný (poberá približne 300 eur). Pomáha jej platiť nájom. Matka má uzavretú nájomnú zmluvu, predmetom ktorej je jednoizbový byt v dome. Výška nájomného predstavuje 250 eur mesačne. Otec partnera v uvedenom dome obýva dvojizbový byt, platí za bývanie sumu 150 eur. Dom patrí vedúcemu partnera matky, ktorého otec sa stará o dobytok. Matka sa spoločne stravuje s otcom partnera, ktorý väčšinou financuje stravovanie. Výživné na najmladšie dieťa nie je určené. V období, keď je partner matky vo výkone trestu, fakticky jej pomáha jeho otec. Matka má dlhy, ktoré nespláca (vo vzťahu k mobilným operátorom do všetkých sietí, má pôžičku z Providentu približne vo výške 234 eur). Maloletý V. navštevuje druhú triedu základnej školy. Stravuje sa v školskej jedálni. Stravné jej štát prepláca, avšak nie v plnej výške, dopláca 10 eur mesačne. Platba za družinu činí 4,50 eur mesačne. Maloletý má výdavky na poplatky do knižnice, galérie, múzea a iné podujatia, s čím je spojený mesačný výdavok 15 eur. Maloletý má výdavky na stravu, ošatenie, obuv. Každý týždeň opotrebuje botasky. Maloletá dcéra navštevuje predškolskú triedu materskej školy, na stravu jej prispieva štát, matka dopláca len 3 eurá, 4 eurá je príspevok, ktorým rodičia prispievajú zariadeniu, 10 euro predstavuje platba ZRPŠ (polročne). Maloletá má výdavky na stravu, ošatenie, obuv. Často má zápal stredného ucha, býva chorá, skoro stále je doma, väčšinou je týždeň v škôlke, týždeň doma. Matka uznáva, že otec detí má problémy, ale rovnako ich má aj matka detí. Poberá náhradné výživné. Otec detí nenavštevuje. Vyhráza sa jeho partnerka.

Z písomnej správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš zo dňa 18. 3. 2015 bolo zistené, že otec detí je vedený ako uchádzač o zamestnanie v evidencii úradu práce od 19. 2. 2015. Matka detí je evidovaná v evidencii uchádzačov o zamestnanie od 14. 4. 2014 do 15. 12. 2014 z dôvodu vyradenia pre narodenie dieťaťa. Z písomnej správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš zo dňa 20. 3. 2015 bolo zistené, že otec detí poberá pomoc v hmotnej núdzi od 1. 3. 2015, spoluposudzovaný je spolu s družkou V. Š. a ich dcérou Q. B. a dcérou V. Š., G. Š., vo výške 214,10 eur mesačne.

Z obsahu pripojeného spisu tunajšieho súdu sp. zn. 9P/4/2013 bolo zistené, že Rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš zo dňa 22. 2. 2013, č. konania 9P/4/2013-14 v spojení s Rozsudkom Krajského súdu v Žiline zo dňa 20. 6. 2013, č.k. 10CoP/48/2013 bol návrh otca na zníženie výživného zamietnutý. Rozsudok nadobudol právoplatnosť 2. 8. 2013. Z odôvodnenia rozhodnutia bolo zistené, že otec o deti záujem neprejavuje. Správa sa nezodpovedne a hoci má štyri vyživovacie povinnosti, nie je evidovaný na úrade práce, nemá nárok na podporu v nezamestnanosti, ani na dávky v hmotnej núdzi. V konaní nebola preukázaná žiadna podstatná zmena skutkových okolností, na ktorých bola založená predchádzajúca úprava vyživovacej povinnosti. Nadväzne na to nie sú naplnené zákonom vyžadované predpoklady pre zmenu doterajšej úpravy. Takýmto predpokladom nie je subjektívne hodnotenie neprimeranosti stanoveného výživného samotným otcom. Zásadnou okolnosťou je aj ľahkovážny prístup otca k plneniu si svojej zákonnej vyživovacej povinnosti. Neuvážené konanie otca, ktorý bol výlučne z dôvodu vlastného prístupu vyradený z evidencie úradu práce, z ktorého titulu nepoberá ani len dávky v hmotnej núdzi, je neprípustné vyhodnotiť v neprospech maloletých detí.

Z obsahu pripojeného spisu tunajšieho súdu sp. zn. 4P/38/2012 bolo zistené, že Rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš zo dňa 4. 4. 2012, č. konania 4P/38/2012-10 bol návrh otca na zníženie výživného zamietnutý ako nedôvodný. Rozsudok nadobudol právoplatnosť 4. 5. 2015. Od poslednej úpravy výživného nedošlo k žiadnej zmene pomerov. Súd rozhodol aj to, že otec o maloleté deti nejaví záujem, nestará sa o ne, celá starostlivosť je výlučne na matke.

Z obsahu pripojeného spisu tunajšieho súdu sp. zn. 7P/16/2011 bolo zistené, že Rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš zo dňa 28. 9. 2011, č. konania 7P/16/2011-24 bol návrh matky na zvýšenie výživného na maloletého V. B. zamietnutý. Otcovi bola uložená povinnosť platiť zvýšené výživné na maloletú V. B. vo výške 60 eur mesačne, vždy do 15. dňa v mesiaci. Z odôvodnenia rozhodnutia bolo zistené, že otec detí mal v tom čase štyri vyživovacie povinnosti. Bol bez príjmu, nebol evidovaný na úrade práce. Jeho partnerka bola na rodičovskej dovolenke, poberala rodičovský príspevok a prídavok na deti spolu 230 eur mesačne. V septembri bol pracovať v Bratislave bez zmluvy, mzda mu nebola vyplatená. V predchádzajúcich troch mesiacoch robil v Rakúsku, opäť bez zmluvy. Nebola mu vyplatená mzda. Matka detí mala uzavretú dohodu o vykonaní práce za účelom výkonu absolventskej praxe ako pomocná sila v kuchyni. Dohodnutá odmena za vykonanú prácu predstavovala 180 eur mesačne, vyplácaná Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš. Maloletá V. začala navštevovať materskú školu. Maloletý V. už navštevoval materskú školu.

Z obsahu pripojeného spisu tunajšieho súdu sp. zn. 4P/401/2010 bolo zistené, že Rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš zo dňa 21. 12. 2010, č. konania 4P/401/2010-35 súd uložil povinnosť otcovi maloletých detí platiť výživné na maloletého V. B. sumou 60 eur mesačne a na výživu maloletej V. B. sumou 50 eur mesačne. Rozsudok nadobudol právoplatnosť 14. 1. 2013. Z odôvodnenia rozhodnutia bolo zistené, že otec bol naposledy zamestnaný u troch zamestnávateľov v roku 2007, v súčasnej dobe nepracuje nikde. Živí sa len príležitostnými brigádnickými prácami. Ak by otec využíval svoju kvalifikáciu na trhu práce a zamestnal by sa čo i len na minimálnu mzdu, bolo by v jeho možnostiach a schopnostiach prispievať na výživu maloletých detí spolu 110 eur mesačne, aj s prihliadnutím na jeho ďalšie dve vyživovacie povinnosti. Výživné slúži k uspokojeniu výživy, aj nákladov na ošatenie, obuv, nákup hygienických potrieb v súvislosti so zhoršeným zdravotným stavom a iné. Je povinnosťou obidvoch rodičov venovať všetko úsilie tomu, aby výživa nezaopatrených detí bola zabezpečená čo najoptimálnejším spôsobom s využitím všetkých ich schopností a možností.

Podľa § 78 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine v znení neskorších predpisov:

Dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

Podľa § 62 ods. 1, 2, 4, 5 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine v znení neskorších predpisov:

Plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča.

Podľa § 75 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine v znení neskorších predpisov:

Pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti a citované zákonné ustanovenia súd návrh otca na zníženie výživného zamietol, keď vykonaným dokazovaním nebola preukázaná jeho dôvodnosť. Hmotnoprávnou podmienkou zmeny predchádzajúceho právoplatného súdneho rozhodnutia je preukázaná zmena pomerov. Predmetom dokazovania sú preto relevantné okolnosti, ktoré sa zmenili tak, že sa závažnejším spôsobom prejavili v pomeroch účastníkov. Posledným právoplatným súdnym rozhodnutím, ktorým bola uložená povinnosť otcovi platiť výživné na maloleté deti, bol Rozsudok Okresného súdu Liptovský Mikuláš zo dňa 21. 12. 2010, č. konania 4P/401/2010-35, ktorým bolo určené posledné výživné na maloletého V. B. sumou 60 eur mesačne a Rozsudok Okresného súdu Liptovský Mikuláš zo dňa 28. 9. 2011, č. k. 7P/16/2011-24, ktorým bolo určené výživné na maloletú V. sumou 60 eur mesačne. Od uvedenej doby uplynuli viac ako štyri roky, v priebehu ktorých došlo k prirodzenému nárastu výdavkov predovšetkým na základné existenčné potreby detí, stravu, ošatenie, obuv. Na strane staršieho dieťaťa pribudli výdavky vynakladané v súvislosti s povinnou školskou dochádzkou, keďže v čase posledného rozhodnutia navštevoval predškolské zariadenie. Maloletá V. v uvedenej dobe začala navštevovať materskú školu, pričom v súčasnej dobe navštevuje predškolskú triedu a od septembra 2015 (v dôsledku odkladu povinnej školskej dochádzky) začne chodiť do základnej školy. Maloletý V. je žiakom druhej triedy základnej školy. S prihliadnutím na rast a vývoj maloletých detí v období uplynulých štyroch rokov a s tým spojených zvýšených výdavkov na odôvodnené potreby detí, boli by naplnené zákonom stanovené podmienky pre zvýšenie výživného.

Podľa výslovného tvrdenia otca detí od posledného rozhodnutia o výživnom nedošlo k zmene pomerov na jeho strane. Počet vyživovacích povinností sa nezmenil, na rozdiel od matky detí, ktorej pribudla ďalšia vyživovacia povinnosť. V čase posledných rozhodnutí o výživnom otec detí nemal žiaden príjem, nebol evidovaný na úrade práce. Mal príjem len z príležitostných brigádnických prác alebo z prác bez zmluvy, bez vyplatenia mzdy. V súčasnej dobe otec poberá dávku v hmotnej núdzi spolu s partnerkou, s ktorou žije v spoločnej domácnosti. Riadne plnenie vyživovacej povinnosti predpokladá určitú mieru zodpovednosti a to v každom období života povinnej osoby. Navrhovateľ nepreukázal (ako ani netvrdil) žiadnu objektívnu príčinu, pre ktorú by nemohol pracovať (napr. zdravotný stav, prípadne akýkoľvek iný dôvod, ktorý by ho limitoval pri získavaní zdroja príjmov zárobkovou činnosťou). Naopak vlastným pričinením, protiprávnym konaním, sa dostal do situácie, že mu bol uložený trest odňatia slobody, ktorý vykonal. Sám sa tak pripravil o možnosť získať vyšší príjem na základe pracovného pomeru, prípadne dohody o vykonaní práce. Nebola preukázaná žiadna iná objektívna prekážka, ktorá by otcovi bránila nájsť si zamestnanie a riadne si plniť vyživovaciu povinnosť, prípadne ho obmedzovala vo výkone pracovných činností. Znížením výživného by tak došlo k podpore pasívneho správania sa otca a k akceptovaniu jeho správania. Správanie otca, ako ani výkon trestu odňatia slobody za úmyselný trestný

čin nemožno vyhodnotiť na ťarchu maloletých detí ako výživou oprávnených osôb. Dôvodom zníženia výživného nemôže byť ani snaha otca detí, aby nebol opätovne trestne stíhaný

Je potrebné zdôrazniť, že právna úprava rodinnoprávných vzťahov a to vyživovacej povinnosti, je založená na inštitúte potenciality, t.j. možnosti a schopnosti výživou povinnej osoby. Umožňuje vychádzať z domnienky existencie určitých skutkových okolností. Odvolací súd konštatoval v predchádzajúcom súdnom konaní, že neuvážené konanie otca, ktorým bol výlučne v dôsledku vlastného prístupu vyradený z evidencie úradu práce, z ktorého titulu nepoberal ani len dávky v hmotnej núdzi, je neprípustné vyhodnotiť v neprospech maloletých detí. Otec o deti nejaví záujem, neplní si ani iným spôsobom rodičovské povinnosti. S poukazom na nezmenené správanie otca, ktorý vzhľadom na požiadavky trhu práce by mal zväziť nadobudnutie určitej kvalifikácie tak, aby zabezpečil svoje existenčné potreby, ako aj existenčné potreby svojich detí, nebol daný dôvod na zníženie výživného.

Matka detí má v súčasnej dobe obmedzené možnosti zabezpečenia zdroja príjmu, keďže poberá materské dávky a rodičovský príspevok, v dôsledku starostlivosti o maloleté dieťa. Z objektívnych dôvodov si preto nemôže zadovážovať svoj príjem výkonom zárobkovej činnosti. Znížením výživného byt došlo tak k prenosu výdavkov na všetky zvýšené odôvodnené potreby maloletých detí výlučne na matku, čo nie je prípustné. Matka dlhodobo zabezpečuje výlučne sama osobnú starostlivosť o obidve maloleté deti a zabezpečuje všetky ich odôvodnené potreby. Aktuálne výdavky na odôvodnené potreby detí, ktoré zahŕňajú stravu, ošatenie obuv, náklady spojené so štúdiom, hygienickými potrebami, zdravotným stavom, ako aj alikvotnú časť nákladov na bývanie preukazujú, že doposiaľ určené výživné nepostačuje na pokrytie všetkých výdavkov detí.

Snaha otca znížením výživného vyhnúť sa ďalšiemu trestnému postihu v súvislosti s neplatením výživného je pochopiteľná. Je však nevyhnutné dôsledne rozlišovať povinnosť plnenia si vyživovacej povinnosti z hľadiska hmotnoprávných predpisov rodinného práva a noriem v oblasti trestného práva. Povinná osoba by nemala byť kriminalizovaná v prípade aplikovania princípu potenciality, posudzovania schopnosti a možnosti otca (povinnej osoby) aj s prihliadnutím na jeho správanie v minulosti, ako aj požiadavky preukázania podstatnej zmeny pomerov od posledného rozhodnutia o výživnom. Uvedené je potrebné odlišiť od zavineného konania povinnej osoby neplniť si vyživovaciu povinnosť.

V prípade podstatnej zmeny pomerov možno podať návrh na zmenu tohto rozhodnutia.

O náhrade trov konania súd rozhodol podľa ustanovenia § 146 ods. 1 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, ak konanie mohlo začať aj bez návrhu.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Žiline v troch vyhotoveniach.

Podľa § 205 ods. 1 OSP v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sleduje, dátum, podpis) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Podľa § 205 ods. 2 OSP odvolanie proti rozsudku, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že:

a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,

- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov, ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.